

Kulturdepartementet  
*ku.remissvar@regeringskansliet.se*  
*Ku.KL@regeringskansliet.se*

## REMISSYTTRANDE 2022-12-16

### SOU 2022:44 Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher

Föreningen creARTive vill härmed avge remissyttrande i anledning av rubricerat betänkande, dnr Ku2022/01357.

#### OM creARTive

CreARTive är en intresseorganisation för Sveriges inkubatorer för konst och kreativa näringar. Föreningen har som ändamål att vara en nationell intresseorganisation för multidisciplinära inkubatorer för konstnärliga och kreativa näringar i Sverige (KKN): organisationer med syfte att facilitera, stödja och utveckla entreprenörer inom området; samt att skapa bästa möjliga förutsättningar för konstnärer och kreatörer att bygga och utveckla sina verksamheter. Medlemmar i creARTive är: Brewhouse Inkubator (Göteborg), eXpression Umeå, Go Business (Piteå), High Coast Creative (Örnsköldsvik), SITE (Stockholm), East Sweden Game (Linköping), Katapult Subtopia (Botkyrka), HUB063 (Östersund), Transit (Stockholm), Xplot (Lund), Smart Coop (Stockholm), STPLN:lab (Malmö).

#### ALLMÄNT OM STRATEGIN

Utredaren beskriver själv i inledningen (sid 11) det problematiska i att Kulturdepartementet tillsätter en utredning som i själva verket berör fler departement, främst Näringsdepartementet. Sverige är enligt flera mätningar EU:s mest innovativa land, därför finner vi det anmärkningsvärt att just Näringsdepartementet har en så njugg inställning till Europas mest innovativa och växande bransch; kulturella och kreativa näringar. Förvisso skulle ett delat ansvar för KKN-frågor – som utredaren föreslår – kunna vara ett första steg på vägen. Men creARTive anser framför allt att Näringsdepartementet behöver ta krafttag för att ge dessa näringar större tyngd i sina satsningar, och ta dem på samma allvar som andra näringar.

Under programperioden 2021-27 genomför EU världens största innovationssatsning på kulturella och kreativa näringar. Genom EIT Culture and Creativity, Horizon Europe och New European Bauhaus tillförs betydande resurser, för att ytterligare boosta en redan växande bransch. Om inte dessa satsningar matchas nationellt kommer lejonparten av dessa medel med stor sannolikhet att hamna i andra länder. Våren 2023 är Sverige ordförandeland för EU, det är nu vi har störst möjlighet att agera, men för det krävs ett samarbete mellan departementen, det räcker inte med endast Kulturdepartementet.

#### 7.2 FÖRNYELSE AV RÅDGIVNING, KAPITALFÖRSÖRJNING OCH INNOVATIONSSTÖD

##### Anpassa formerna för och öka tillgången till rådgivning om företagande och tillväxt

I avsnitt 7.2 beskriver utredningen behovet av specialiserad och branschkunnig rådgivning för att utveckla branschen och dess aktörer. Här delar creARTive utredningens slutsats att Sveriges kulturinkubatorer skulle kunna ges en ny och utökad roll, för att kunna tillhandahålla såväl specialistrådgivning till kulturella och kreativa företag, som att sprida kunskap om branschen bredare bland myndigheter, branschorganisationer och högskoleutbildningar. En satsning på samordning mellan flera inkubatorer skulle därtill öka insatsernas verkningsgrad: creARTive har nyligen initierat modellen Cross Coaching, där föreningens medlemmar samarbetar om coachning av medlemsföretagen.

##### Anpassa formerna för och öka tillgången till kapitalförsörjning för tillväxt samt stärk företagens efterfrågan på densamma

Det finns idag flera initiativ där creARTive är inblandade, vilka syftar till att "utbilda" och engagera investerare och investerarnätverk, för att skapa ökat intresse och förståelse för KKN som ett område med stor potential, inte minst inom den nya KIC för kulturella och kreativa näringar som EU nyligen introducerat. Motsvarande vilar ett stort ansvar på landets företagsfrämjare att informera och guida KKN-entreprenörerna i hur de kan ta del av dessa medel.

## **Anpassa formerna för och öka tillgången till stöd som kan stärka företagens tillväxt genom innovation och förnyelse**

Det föreligger även ett stort behov att anpassa och utveckla existerande nationella, regionala och lokala företagsstöd för att bättre motsvara de särskilda förutsättningar och möjligheter KKN-branschen besitter. Som ett exempel beviljades endast 5,7‰ av KKN-relaterade ansökningar till Vinnovas Kreativa Startups 2010-18, att jämföra med Tillväxtverkets uppskattning om att näringarna utgör ca 5,3% av Sveriges arbetsföra befolkning.

Existerande företagsstöd är i allmänhet dåligt anpassade för KKN-företagens struktur och förutsättningar, inte heller tillgängliggörs de på ett sätt som attraherar dessa företag; KKN-entreprenörer söker helt enkelt inte medlen, eftersom de inte tror att dessa är riktade till dem och deras branscher. Här kan återigen kulturinkubatorerna agera som en aktiv intermediär; assistera vid utvecklingen av respektive företagsstöd, och med det förtroendekapital de besitter hos entreprenörerna själva, lotsa dem till rätt stöd för rätt verksamhet, i alla nivåer av företagandet. Idag har dock kulturinkubatorerna endast möjlighet att hjälpa en liten del av de ca 130 000 företagen inom KKN; betydande insatser skulle behöva ske för att i högre grad kunna utnyttja deras potential.

Utredaren belyser även i förslagen (sid 80) behovet av affärsrådgivning i både tidig och senare fas. Kulturinkubatorer arbetar regelmässigt i spannet mellan vag idé och etablerat aktiebolag, men genom att förstärka den mycket tidiga rådgivningen skulle hela fältet utvecklas. För att använda den kulturella och kreativa sektorns potential behövs ett fokus inte enbart på skalbara startups utan också utvecklings- och affärsstöd för etablerade organisationer inom sektorn. Med andra ord behöver vi titta på hela värdekedjan för att skapa en framåtriktad nationell plattform för hållbar utveckling för KKN, som även bjuder in näringsliv och civilsamhälle till gränsöverskridande samarbeten och utveckling.

## **7.6 PLATSENS BETYDELSE FÖR KULTURELLA OCH KREATIVA VERKSAMHETER (OCH TVÅRTOM)**

Utredaren slår ett slag för platsutveckling; hur företagsklimatet är beroende av den lokala kulturen, och hur företagsfrämjande aktörer är betydelsefulla för platsen. Genom sin gräsrotsbaserade verksamhet kan kulturinkubatorerna göra en stor skillnad i lokalsamhället – vare sig de finns i en småstad, på landsbygden eller i en storstadsförort – och öppna såväl invånarnas som omvärldens ögon för vilka möjligheter som står till buds.

Den kulturella och kreativa sektorn är också delvis en sektor som bygger på tillgång till exempelvis verkstäder, studios, scener, makerspaces och utställningsytor: inte enbart kontor. När områden med låg hyra och f.d. industrier omvandlas och gentrifieras trycks ofta just den kreativa kraften som skapade attraktionen bort därifrån. Att kunna erbjuda och samverka kring lokaler, skapa residens och erbjuda verkstads- och teknikplatser är därför en viktig men osynlig del av sektorn, och att knyta utvecklingsresurser till dessa platser vore särskilt effektivt för att utnyttja deras potential.

## **TA TILLVARA FÖRETAGENS INNOVATION FÖR GRÖN OCH SOCIAL HÅLLBARHET I SAMHÄLLET**

Utredningen föreslår (sid 59) att statliga aktörer skall stimulera metodutveckling av processtöd till och etablering av arenor för branschöverskridande innovativt arbete mellan företag i olika branscher. Såväl KKN-fältet som samhället i stort lider av ett nedärvt stuprörstänk; genom att korsa branscher med varandra kan gamla problem finna nya lösningar, och oanade innovationer upptäckas och blomstra. Av en historisk slump har just kulturinkubatorerna i norra Europa kommit att bli världsledande inom cross innovation, och där skulle en riktad satsning kunna bli en game changer. Genom att aktivt kurerat korsande fält och aktörer och arbeta aktivt med digitalisering kan vi bibehålla och öka detta fält, men någon måste ges resurser att ta de första stegen.

Därför vill vi särskilt understryka värdet av utredarens förslag (sid 81) att skapa möjligheter och metoder för cross innovation-samarbeten på regional/kommunal nivå, och anser att en satsning genom branschorganisationer som creARTive vore mest ändamålsenligt för att nå dessa mål.

Stockholm dag som ovan

Martin Q Larsson  
Ordförande creARTive  
martin.qlarsson@subtopia.se